

دانشگاه پیام نور

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

گروه علوم انسانی

عنوان :

تأثیر میزان آشنایی دبیران تربیت بدنی با فناوری اطلاعات (IT) بر روش تدریس

و میزان یادگیری دانش آموزان دبیرستانی در استان کردستان

پایان نامه برای درجه کارشناسی ارشد در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی

استاد راهنما :

آقای دکتر سعید صادقی بروجردی

استاد مشاور :

آقای دکتر بهرام یوسفی

محقق :

علی خسروزاده

زمستان ۱۳۸۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سپاسگزاری :

در پایان کار این پژوهش از پروردگار مهربان سپاسگزارم که در سایه رحمت بیکران خود مرا در انجام این تحقیق یاری نمود و سعادت حضور در محضر بهترین اساتید گرانقدر را به من داد .

از زحمات شایسته جناب آقای دکتر سعید صادقی بروجردی که خالصانه و صمیمانه و خستگی ناپذیر مرا در کلیه امور این پژوهش یاری نمودند ، کمال تشکر و سپاس را دارم .
از مساعدت های جناب آقای دکتر بهرام یوسفی سپاسگزارم .

از زحمات شایسته جناب آقای دکتر ابوالفضل فراهانی کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم .
از زحمات بی پیرایه جناب آقای دکتر لقمان کشاورز کمال تشکر را دارم .
از زحمات دوست نازنینم رضا صالحی که در این تحقیق، مشاور آماری بنده بودند، تشکر می کنم .

همچنین از زحمات شایسته دوست عزیزم جلیل نصری تشکر و قدردانی می کنم .

این یاد آوری نمایانگر، سپاس بی پایان من از کمک های بی دریغ آنان است .

چکیده :

هدف کلی از انجام این پژوهش، بررسی میزان آشنایی دبیران تربیت بدنی با فن آوری اطلاعات (IT) و تأثیر آن بر روش تدریس دبیران و میزان یادگیری دانش آموزان دبیرستانی می باشد.

جامعه ی آماری تحقیق حاضر، شامل ۸۵ نفر از دبیران تربیت بدنی زن و مرد که در سال تحصیلی ۷۸-۸۶ مشغول به تدریس در دبیرستانهای استان کردستان بودند. از جامعه ی آماری ۷۰ نفر (۸۲٪) به عنوان نمونه به صورت تصادفی انتخاب شدند. روش تحقیق با توجه به موضوع و اهداف از نوع تحقیقات، توصیفی - پیمایشی بود. ابزار مورد استفاده، پرسشنامه محقق ساخته با ۴۰ سؤال بسته پاسخ که سه حیطه (آشنایی عمومی با IT، آشنایی با کامپیوتر، کاربرد IT در فضای آموزشی) را در بر می گرفت. ضریب اعتبار پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ برابر با (۰/۹۵ = r) که در سطح $P \leq 0/001$ معنی دار بود. بعد از جمع آوری پرسشنامه ها، برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی (جدول آمار گروهی، میان، میانگین، انحراف معیار، دامنه تغییرات و ضریب همبستگی پیرسون) استفاده گردید. در بخش آمار استنباطی ابتدا آزمون کلموگروف - اسمیرنوف (K-S) جهت طبیعی بودن داده ها استفاده گردید. سپس آزمون ANOVA و آزمون تعقیبی توکی، جهت تجزیه و تحلیل فرضیه های تحقیق استفاده شد. همچنین سطح معنی داری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج تحقیق نشان داد که :

- آشنایی دبیران تربیت بدنی با IT به طور معنی داری منجر به تغییرنگرش در روش تدریس آنها می شود. به سخن دیگر هر چه آشنایی دبیران تربیت بدنی با IT بیشتر باشد، تغییرنگرش در روش تدریس از سنتی به مدرن بیشتر است.
- آشنایی دبیران تربیت بدنی با کامپیوتر، موجب استفاده بیشتر از نرم افزارهای آموزشی در تدریس می شود. هر چه آشنایی دبیران با کامپیوتر در سطوح بالاتر باشد، استفاده از فناوری جدید و نرم افزارهای آموزشی در تدریس بالاتر است.
- کاربرد IT در فضای آموزشی از جمله مدارس موجب خلاقیت و نوآوری در روش تدریس دبیران می شود. به سخن دیگر هر چه کاربرد IT در فضای آموزشی بیشتر باشد، خلاقیت و نوآوری در روش تدریس دبیران تربیت بدنی بیشتر است.
- آشنایی دبیران تربیت بدنی با IT به طور معنی داری موجب یاددهی بهتر و مفیدتر در دانش آموزان می شود. هر چه سطوح آشنایی دبیران تربیت بدنی با IT بیشتر باشد، یادگیری بهتر و مفیدتری در دانش آموزان ایجاد می شود.
- کاربرد IT در فضای آموزشی به طور معنی داری، موجب یادگیری سریعتر و مؤثرتر دانش آموزان می شود. به سخن دیگر هر چه کاربرد IT در فضای آموزشی از جمله مدارس بالاتر باشد، یادگیری بهتر و مؤثرتری در دانش آموزان ایجاد می شود.

کلید واژه ها : فن آوری اطلاعات - تربیت بدنی - روش تدریس - یادگیری .

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول - طرح تحقیق

۱-۱	مقدمه	۱
۲-۱	بیان مسئله	۳
۳-۱	ضرورت و اهمیت تحقیق	۴
۴-۱	اهداف تحقیق	۵
۱-۴-۱	هدف کلی	۵
۲-۴-۱	اهداف ویژه	۵
۵-۱	فرضیه های تحقیق	۵
۶-۱	محدودیت های تحقیق	۶
۱-۶-۱	محدودیت های محقق ساخته	۶
۲-۶-۲	محدودیت های غیر قابل کنترل	۶
۷-۱	تعریف واژه ها و اصطلاحات فنی	۷

فصل دوم - مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۱-۲	مقدمه	۹
۲-۲	چگونگی ورود فن آوری اطلاعات و ارتباطات در نظام آموزشی	۱۰
۳-۲	نقش معلمان در عصر فن آوری اطلاعات و ارتباطات	۱۱
۱-۳-۲	دلایل تغییر نقش معلمان در استفاده از فن آوری اطلاعات و ارتباطات	۱۴
۲-۳-۲	عوامل انگیزش، حرفه ای و عقلانی معلمان	۱۴
۳-۳-۲	آموزش و پرورش و عصر اطلاعات	۱۵
۴-۲	فن آوری اطلاعات در حال متحول ساختن چگونگی یادگیری ما می باشد	۱۶
۱-۴-۲	تأثیر فن آوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی	۱۷
۲-۴-۲	تغییرات در سطح مدارس در نتیجه ورود فناوری اطلاعات	۱۸
۱-۲-۴-۲	ویژگی های برنامه درسی که با فن آوری اطلاعات آمیخته شده است	۱۸
۲-۲-۴-۲	مزایای فن آوری نوین در روش تدریس	۲۰

- ۲۰ ۳-۲-۴-۲ . معایب روش تدریس به روش سنتی
- ۲۱ ۵-۲-۲ . کاربرد فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش
- ۲۱ ۱-۵-۲-۲ . موانع درون نظام آموزشی برای بکارگیری ICT
- ۲۲ ۲-۵-۲-۲ . نارسایی نیروی انسانی در آموزش و پرورش از نظر کاربرد فن آوری اطلاعات
- ۲۳ ۶-۲-۲ . ارتباط IT با نقش معلم
- ۲۴ ۱-۶-۲-۲ . فواید استفاده از ICT در تدریس
- ۲۵ ۷-۲-۲ . یادگیری الکترونیکی چیست ؟
- ۲۵ ۱-۷-۲-۲ . روش یادگیری الکترونیکی
- ۲۶ ۲-۷-۲-۲ . آموزش الکترونیکی
- ۲۶ ۳-۷-۲-۲ . روشها و ابزارهای آموزش الکترونیکی
- ۲۷ ۴-۷-۲-۲ . مدارس هوشمند
- ۲۷ ۸-۲-۲ . فن آوری اطلاعات
- ۲۸ ۱-۸-۲-۲ . حوزه های فن آوری اطلاعات و ارتباطات
- ۲۸ ۲-۸-۲-۲ . مفهوم IT
- ۲۹ ۳-۸-۲-۲ . نسل های فن آوری اطلاعات
- ۲۹ ۹-۲-۲ . تاریخچه فن آوری اطلاعات
- ۳۰ ۱-۹-۲-۲ . تاریخچه رایانه
- ۳۰ ۲-۹-۲-۲ . تاریخچه اینترنت
- ۳۱ ۳-۹-۲-۲ . اینترنت در ایران
- ۳۲ ۱۰-۲-۲ . سیر تحول فن آوری اطلاعات
- ۳۲ ۱-۱۰-۲-۲ . مؤلفه های فن آوری اطلاعات
- ۳۳ ۱۱-۲-۲ . پایگاه اطلاعاتی
- ۳۳ ۱-۱۱-۲-۲ . فناوری ارتباطات و شبکه ها
- ۳۴ ۲-۱۱-۲-۲ . شبکه جهانی وب و اینترنت
- ۳۵ ۱۲-۲-۲ . مزایای فناوری اطلاعات
- ۳۵ ۱-۱۲-۲-۲ . محدودیت های فناوری اطلاعات
- ۳۶ ۱۳-۲-۲ . اهمیت فناوری اطلاعات
- ۳۶ ۱-۱۳-۲-۲ . هدف استفاده از فناوری اطلاعات
- ۳۷ ۱۴-۲-۲ . عواملی که مانع توسعه و کاربرد مؤثر فن آوری اطلاعات می شوند
- ۳۸ ۱-۱۴-۲-۲ . انگیزه قوی برای دستیابی به فن آوری اطلاعات
- ۳۹ ۱۵-۲-۲ . فایده جامعه اطلاعاتی برای ایران
- ۳۹ ۱-۱۵-۲-۲ . افق های IT
- ۳۹ ۲-۱۵-۲-۲ . کشور الکترونیکی (E-Country) چیست ؟

- ۳-۲. پیشینه تحقیق ۴۲
- ۳-۲-۱. تحقیقات انجام شده در ایران..... ۴۲
- ۳-۲-۲. تحقیقات انجام شده در خارج از ایران..... ۴۴
- ۳-۲-۳. جمع بندی تحقیقات..... ۴۹

فصل سوم - روش شناسی تحقیق

- ۳-۱. مقدمه ۵۰
- ۳-۲. روش انجام تحقیق ۵۰
- ۳-۳. جامعه ی آماری ۵۰
- ۳-۴. نمونه آماری و روش نمونه گیری ۵۱
- ۳-۵. ابزار اندازه گیری ۵۱
- ۳-۶. روش گرد آوری اطلاعات ۵۲
- ۳-۷. روش های آماری تحقیق ۵۲

فصل چهارم - تجزیه و تحلیل آماری

- ۴-۱. مقدمه ۵۳
- ۴-۲. آمار توصیفی ۵۴
- ۴-۳. فرضیه های آماری ۶۰
- ۴-۳-۱. فرضیه ی آماری اول..... ۶۰
- ۴-۳-۲. فرضیه ی آماری دوم..... ۶۳
- ۴-۳-۳. فرضیه ی آماری سوم..... ۶۶
- ۴-۳-۴. فرضیه ی آماری چهارم..... ۶۹
- ۴-۳-۵. فرضیه ی آماری پنجم ۷۲
- ۴-۳-۶. فرضیه ی آماری ششم ۷۵
- ۴-۴. یافته های تحقیق ۷۸

فصل پنجم - خلاصه نتایج ، بحث و نتیجه گیری و پیشنهادها

۷۹ ۱-۵ . مقدمه
۸۰ ۲-۵ . خلاصه تحقیق
۸۱ ۳-۵ . بحث و بررسی
۸۵ ۴-۵ . نتیجه گیری
۸۶ ۵-۵ . پیشنهادات برخاسته از تحقیق
۸۷ ۶-۵ . پیشنهادات جهت مطالعات بیشتر
۸۸ فهرست منابع
۹۲ پیوست

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱ درصد توزیع فراوانی آشنایی دبیران با IT	۵۴
جدول ۴-۲ درصد توزیع فراوانی آشنایی دبیران با کامپیوتر	۵۴
جدول ۴-۳ درصد توزیع فراوانی کاربرد IT در آموزش	۵۵
جدول ۴-۴ درصد توزیع فراوانی روش تدریس دبیران	۵۵
جدول ۴-۵ درصد توزیع فراوانی میزان یادگیری دانش آموزان	۵۶
جدول ۴-۶ خلاصه جداول توصیفی متغیر های مورد آزمون	۵۷
جدول ۴-۷ میزان همبستگی بین متغیر ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون	۵۸
جدول ۴-۸ آزمون کلمروگروف - اسمیر نف (k-s) به منظور اطمینان از نرمان بودن داده ها	۵۹
جدول ۴-۹ توزیع فراوانی آشنایی دبیران با IT در رابطه با روش تدریس	۶۰
جدول ۴-۱۰ نتایج آزمون ANOVA آشنایی با IT در رابطه با روش تدریس	۶۰
جدول ۴-۱۱ نتایج آزمون تعقیبی توکی در مورد آشنایی با IT در رابطه با روش تدریس	۶۱
جدول ۴-۱۲ درصد توزیع فراوانی آشنایی دبیران با کامپیوتر در رابطه روش تدریس	۶۳
جدول ۴-۱۳ نتایج آزمون ANOVA آشنایی دبیران با کامپیوتر در رابطه با روش تدریس	۶۳
جدول ۴-۱۴ نتایج آزمون تعقیبی توکی در مورد آشنایی با کامپیوتر در رابطه با روش تدریس	۶۴

- جدول ۴- ۱۵ درصد توزیع فراوانی کاربرد IT در رابطه روش تدریس دبیران ۶۶
- جدول ۴- ۱۶ نتایج آزمون ANOVA کاربرد IT در رابطه با خلاقیت در تدریس ۶۶
- جدول ۴- ۱۷ نتایج آزمون تعقیبی توکی در مورد کاربرد IT در رابطه با خلاقیت تدریس ۶۷
- جدول ۴- ۱۸ درصد توزیع فراوانی آشنایی دبیران با IT در رابطه میزان یادگیری دانش آموزان ۶۹
- جدول ۴- ۱۹ نتایج آزمون ANOVA آشنایی با IT در رابطه با میزان یادگیری فراگیران ۶۹
- جدول ۴- ۲۰ نتایج آزمون تعقیبی توکی در مورد آشنایی با IT در رابطه با میزان یادگیری ۷۰
- جدول ۴- ۲۱ درصد توزیع فراوانی آشنایی دبیران با کامپیوتر در رابطه میزان یادگیری دانش آموزان ۷۲
- جدول ۴- ۲۲ نتایج آزمون ANOVA آشنایی با کامپیوتر در رابطه با میزان یادگیری دانش آموزان ۷۲
- جدول ۴- ۲۳ نتایج آزمون تعقیبی توکی در مورد آشنایی با کامپیوتر در رابطه با میزان یادگیری ۷۳
- جدول ۴- ۲۴ درصد توزیع فراوانی کاربرد IT در رابطه با میزان یادگیری دانش آموزان ۷۵
- جدول ۴- ۲۵ نتایج آزمون ANOVA کاربرد IT در رابطه با میزان یادگیری دانش آموزان ۷۵
- جدول ۴- ۲۶ نتایج آزمون تعقیبی توکی در مورد کاربرد IT در رابطه با میزان یادگیری دانش آموزان ۷۶

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۶۲	نمودار ۴-۱ آشنایی با IT در رابطه باتغییر نگرش در روش تدریس دبیران
۶۵	نمودار ۴-۲ میزان آشنایی با کامپیوتر در رابطه با استفاده از نرم افزارها در تدریس
۶۸	نمودار ۴-۳ کاربرد IT در رابطه با خلاقیت در روش تدریس
۷۱	نمودار ۴-۴ آشنایی دبیران با IT در رابطه با میزان یاد گیری فراگیران
۷۴ ..	نمودار ۴-۵ آشنایی دبیران با کامپیوتر در رابطه با میزان یاد گیری دانش آموزان
۷۷	نمودار ۴-۶ کاربرد IT در آموزش در رابطه با میزان یادگیری دانش آموزان

فصل اول

طرح تحقیق

فصل دوم

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

فصل سوم

روش شناسی تحقیق

فصل چهارم

تجزیه و تحلیل یافته های تحقیق

فصل پنجم

خلاصه ، بحث و نتیجه گیری و
پیشنهادات

منابع

پیوست

۱-۱. مقدمه

" اگر بخواهیم تغییری در زندگی اجتماعی به وجود آوریم باید از مدرسه شروع کنیم ، اگر بخواهیم از مدرسه شروع کنیم ، بی تردید باید از معلم شروع کنیم " " ماریو ^۱ ."

عصر حاضر که عصر تغییر از جامعه صنعتی به جامعه فرا صنعتی یا جامعه اطلاعاتی لقب گرفته است طبیعی است که اطلاعات ، دانش و آگاهی به عنوان اساسی ترین داراییها برای انسانها و جوامع بشری به حساب می آید . رشد و گسترش فن آوری اطلاعات و ارتباطات ^۲ در جامعه امروز به حدی سرعت گرفته است که میزان توجه به آن را به عنوان مهمترین شاخص توسعه یافتگی برای کشورهای در حال توسعه در نظر گرفته اند ، و معتقدند که عصر حاضر ، دنیای متفاوتی خواهد بود که راهبری آن را فناوری اطلاعات بر عهده خواهد داشت . امروزه اهمیت آموزش و پرورش که متناسب با نیاز های فرد و جامعه باشد ، بیش از همه احساس می شود زیرا دنیای که با شبکه های اطلاعاتی به هم پیوند خورده متقاضی نیروی کاری است که بفهمد چگونه از فن آوری به عنوان ابزاری برای افزایش بهره وری و خلاقیت استفاده کند . چنین مهارتی ، توانایی استدلال کردن بر مبنای اطلاعاتی است فرآیندی که در آن منابع معتبر شناسایی شده و به دیگران انتقال داده شود.

آموزش و پرورش امروز چشم در پی تغییر دارد زیرا وجود سکون و کهنگی در محیط ، به طور مداوم مشکلاتی را پدید می آورد . در عصر حاضر تأکید نظام آموزش و پرورش بر انتقال دانش نیست ، از این رو نقش مدرسه و عوامل آن نسبت به گذشته متحول شده است .

تعلیم و تربیت امروزه در پی آن است که به جای پرداختن به مواد و محتوای درسی به انسان و همه ابعاد زندگی او توجه می کند . در چنین آموزش و پرورشی لازم است معلم در مقام یاور در بالندگی انسان ایفای نقش نماید ، نه فقط به عنوان انتقال دهنده اطلاعات ، تحولات اخیر در نگرش جهانی نسبت به فرآیند آموزش و پرورش بطور عمده ناشی از رشد و توسعه فن آوری اطلاعات در دنیاست .

کاربرد فن آوری های جدید اطلاعاتی و تغییرات سریع آن ، موجب بروز تحولات بسیار در کلیه جنبه های یادگیری و آموزش شده است . شبکه های ارتباطی و اطلاعاتی بویژه اینترنت چهره آموزش سنتی و تعامل میان معلم و شاگرد را در تمام سطوح آن از پیش دبستانی تا دانشگاهی دگرگون کرده اند (۱۹) .

¹ . Marive. F

² . Information Technology Communication

بدین لحاظ جوامع می روند که از این فناوری استفاده بهینه نمایند. بنابراین لازم است معلمان عمق تأثیر فن آوری بر تمام ابعاد جامعه از جمله تغییرات حاصل شده در ماهیت کار، ارتباطات و توسعه دانش را درک کنند (۴۸).

معلمان به نگرشی نیازمندند که جسارت استفاده از فن آوری ها و خطر پذیری را تقویت کند و الهام بخش تفکر و یادگیری مستمر و مادام العمر آنها باشد. باید اضافه کرد که در گذشته معلم خوب به کسی اطلاق می شد که در موضوعهای درسی مورد تدریس خود آمادگی لازم را کسب کرده باشد، در طراحی فعالیتهای یک کلاس درس جذاب، و با تجربه باشد؛ اما امروزه دیگر این نوع تفکر به پایان خط خود رسیده است (۴۸). فن آوری های جدید، به طور کلی نقش معلمان را از بیان صرف آنچه در کتاب های درسی آمده است، تغییر خواهند داد. با توجه به این اهمیت آموزش تربیت بدنی که در اصل جنبه عملی بیشتری دارد و دبیران تربیت بدنی عناصر اصلی پیشرفت و توسعه ورزش و سلامت دانش آموزان هستند باید در معرض تحولات آموزشی قرار بگیرند و تدریس آنها به موازات کاربرد فناوری اطلاعات به پیش برود و به این اصل واقف باشند که فناوری اطلاعات منجر به آموزش و یاددهی بهتر دانش آموزان می شود. نکته آخر اینکه هنگام استفاده از فناوری اطلاعات، این معلم است که مهمترین نقش را ایفا می کند؛ او مانند پل ارتباطی بین دانش و فراگیرنده عمل می کند و تصمیم می گیرد، که چه طور از فناوری در جهت مقاصد یاددهی - یادگیری فراگیران استفاده کند.

پژوهش حاضر با هدف « بررسی میزان آشنایی دبیران تربیت بدنی با فناوری اطلاعات و تاثیر بر روش تدریس و میزان یادگیری دانش آموزان » شروع شده و امید وار است به نتایجی کاربردی در آموزش و پرورش و فضاهای آموزشی (از جمله مدارس) دست یابد.